

سازمان حفظ نباتات

معاونت کنترل آفات

دفتر پیش آگاهی

دستورالعمل پایش و یادداشت برداری بیماری زنگ زرد گندم برای تهیه مدل پیش آگاهی در مناطق مختلف کشور

کمیته فنی پیش آگاهی سازمان حفظ نباتات کشور

۱۳۹۹

دستورالعمل پایش و یادداشت برداری بیماری زنگ زرد گندم برای تهیه مدل پایش آگاهی در مناطق مختلف کشور

محل یادداشت برداری:

هر محل پایش عبارتند از یک محدوده دایره ای شکل به شعاع ۱۰ کیلومتر است که در مرکز دایره، یک ایستگاه هواشناسی خودکار و یا یک دیتالاگر قرار دارد. در این محدوده، ۵ مزرعه انتخاب (زیر دو هکتار نباشند) و ویژگی های هر ۵ مزرعه را به طور جداگانه در فرم موجود در سامانه جامع پایش عوامل خسارت زای گیاهی در منوی "فرآیندهای عملیاتی پایش و مدیریت تلفیقی"، گزینه "ثبت واحدهای کشاورزی" (ثبت مختصات جغرافیایی فراموش نشود) ثبت کنید. و پس از ثبت نهایی، کد واحد کشاورزی درج شده در سامانه را یادداشت کنید. از ابتدای کار تا انتهای پروژه، با وارد کردن کد یاد شده، قادر خواهید بود کلیه اطلاعات فنی مربوط به بیماری را در فرم "ثبت پروژه های پایش آگاهی" ثبت کنید. بدین ترتیب ثبت کد واحد کشاورزی یک بار انجام می شود. باید خاطر نشان کرد، تا حد امکان، مزارع با حداکثر فاصله از هم و با پراکنش یکنواخت باشند. تعداد مناطق انتخاب شده برای پایش مزارع باید متناسب با پهناهی های اقلیمی موجود در استان باشد. به عنوان مثال در صورت وجود سه اقلیم متفاوت در یک استان، یک محل یادداشت برداری در هر پهناهی در نظر گرفته شود. همچنین یکی از نکات مهم، مزارعی انتخاب شوند که ارقام یکسان داشته باشند و اینکه حتما ارقام مشخص باشند.

محل نصب و ارتفاع دیتالاگر:

دیتالاگر یا ایستگاه هواشناسی در ارتفاع ۱.۵ متری از سطح زمین، در محل یادداشت برداری قرار می گیرد.

زمان شروع یادداشت برداری:

از ابتدای مرحله پنجه زنی، یادداشت برداری آغاز می شود. هر ۳ روز یکبار، هر ۵ مزرعه پایش و اطلاعات مربوطه در فرم تعریف شده در سامانه تکمیل شود. در هر مزرعه، میزان وقوع بیماری و شدت بیماری هر کدام با ۵ تکرار یادداشت شود.

زمان پایان یادداشت برداری:

تا انتهای فصل رویش (رسیدگی فیزیولوژیکی)

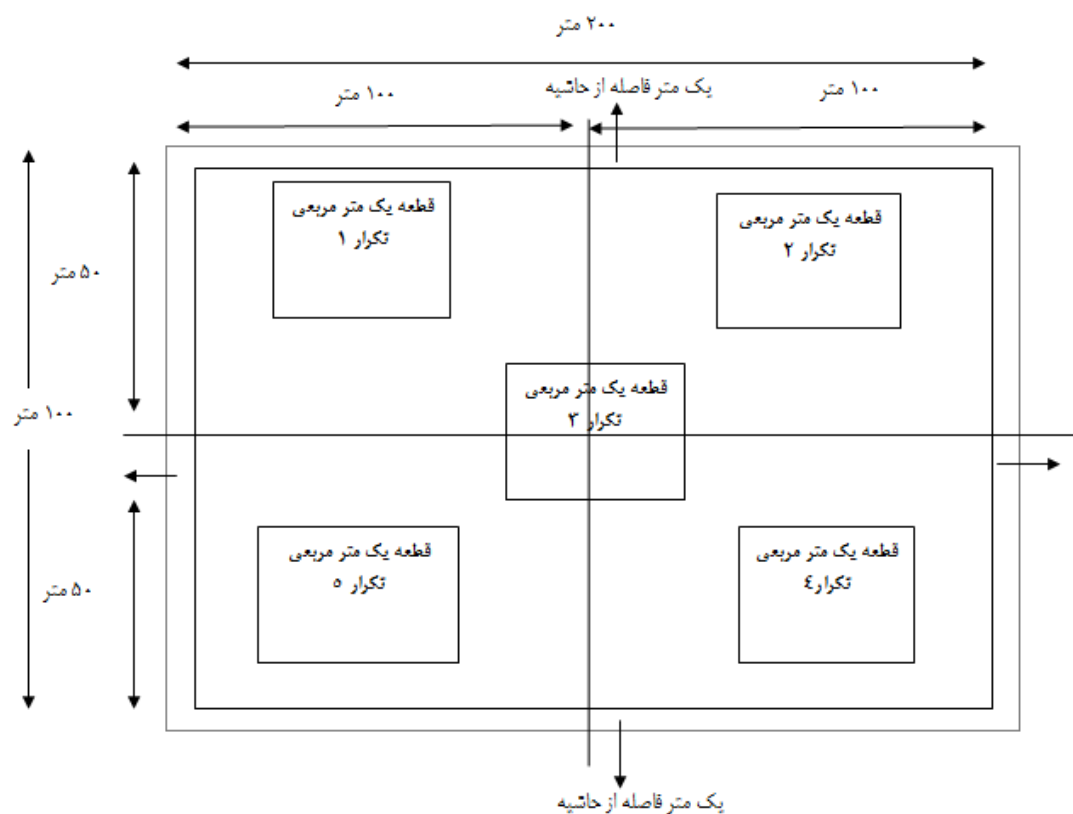
روش یادداشت برداری از مزرعه:

در هر دفعه بازدید، در هر مزرعه، ۵ قطعه یک متر مربعی به طور تصادفی در نظر گرفته شود (طبق شکل ۱). بسته به اندازه مزرعه ۵ تکرار نه خیلی به هم نزدیک و نه خیلی از هم دور باشند، به گونه ای باشد که نماینده وضعیت مزرعه باشد. یک متر از حاشیه حذف شود. هر قطعه یک متر مربعی یک تکرار محسوب می شود، برای هر قطعه، میزان وقوع بیماری و شدت بیماری را یادداشت کنید.

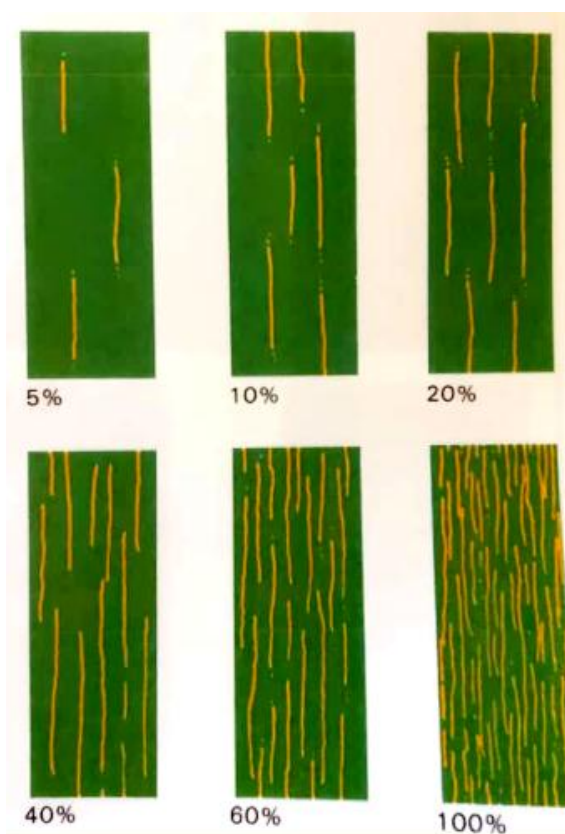
برای تعیین میزان وقوع بیماری، در هر قطعه (در هر تکرار)، تعداد کل بوته ها و تعداد بوته های آلوده را یادداشت، سپس تعداد بوته های آلوده را بر تعداد کل بوته ها تقسیم سپس ضربدر ۱۰۰ کنید. عدد بدست آمده را در سامانه ثبت کنید. برای هر قطعه این عمل را تکرار کنید تا کلیه باکس های ۵ تکرار در سامانه تکمیل شود. لازم به ذکر است واحد نمونه برداری در سامانه بوته انتخاب شود.

برای تعیین درصد شدت بیماری، در هر قطعه (در هر تکرار)، درصد شدت بیماری حداقل در ۱۰ بوته را طبق مقیاس تصویری زیر (شکل ۲) یادداشت، سپس یک عدد را به عنوان میانگین درصد شدت بیماری مربوط به قطعه ۱ (تکرار ۱) در سامانه ثبت کنید. برای قطعات دیگر یا تکرار های دیگر همین روش را انجام دهید تا کلیه باکس های ۵ تکرار در سامانه تکمیل شود. لازم به ذکر است واحد نمونه برداری در سامانه بوته انتخاب شود.

لازم به ذکر است رعایت دفعات بازدیدها طبق دستورالعمل ضروری است و رعایت این امر از اهمیت زیادی برخوردار است. بدین ترتیب به موازات آن نیز ورود اطلاعات در سامانه طبق دفعات بازدید و براساس دستورالعمل خواهد بود. همین امر به عنوان یکی از موارد ارزیابی نحوه اجرای پروژه خواهد بود.

شکل ۱. روش نمونه برداری از مزرعه

شکل ۲. مقیاس تصویری ارزیابی شدت بیماری زنگ زرد گندم